

Ülevaade apteekide tegevusest

Apteekide arv

Eestis tegutsevate apteekide liigid on üldapteek, veterinaarapteek ja haiglaapteek. Apteegi struktuuriüksusteks on haruapteegid ja apteegibuss. Lisaks võib tegevusluba omav üldapteek pakkuda internetiapteegi teenust. Aastatel 2008–2018 toimunud muutusi apteekide koguarvus kajastab järgnev tabel, kus on välja toodud tegevusluba omavate apteekide arv koos haruapteekidega aasta alguse seisuga.

Apteekide arv koos haruapteekidega 2008–2018

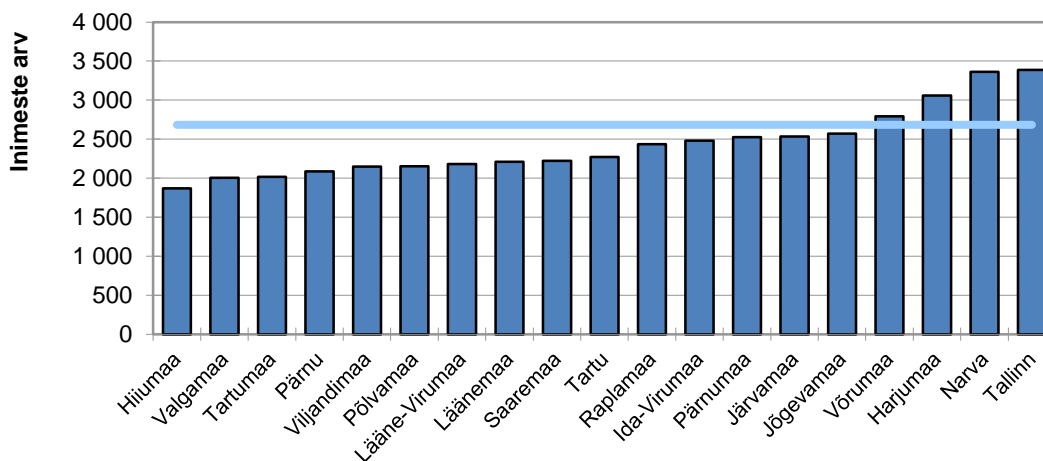
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Üldapteegid	509	496	486	477	469	475	478	476	493	490	495
Haiglaapteegid	29	28	26	26	24	25	24	24	24	24	24
Veterinaarapteegid	8	7	7	7	5	4	4	4	4	4	4

*Tegevusluba omavate apteekide arv koos haruapteekidega 1. jaanuari seisuga

Üldapteekide tegevuslubades toimub pidevalt mitmeid muutusi. Mitmed põhi- ja haruapteegid suleti, samas avati uusi põhi- ja haruapteeki. Samuti vahetasid mitmed apteegid nime ja asukohta. 2017. aasta jooksul suurenes üldapteekide arv kokkuvõttes viie võrra. 2017. aasta lõpus oli Eestis tegevusluba väljastatud 343 üldapteegile, millel oli 152 haruapteeki.

Eestis oli 2017. aasta esimese jaanuari seisuga keskmiselt üks ravimite jaemüügikoht 2685 inimese kohta. Enamikes maakondades jääb see number Eesti keskmisele alla. Seevastu Tallinnas, Narvas ning Harju- ja Võrumaal on ühe apteegi kohta ligikaudu 3000 elanikku või enam. Horisontaalne joon viitab Eesti keskmisele. Arvutamiseks kasutatud rahvaarv pärineb Statistikaameti andmebaasist.

Inimeste arv ühe apteegi kohta suuremates linnades ja maakondades 2017. aasta alguses võrreldes Eesti keskmisega

Haiglaapteekide arv on viimaste aastate jooksul püsinud suhteliselt samal tasemel. 2017. aastal oli haiglaapteeki 24, neist üks haruapteek. Harjumaal asus üheksa haiglaapteeki, neist seitse Tallinnas. Ida-Virumaal oli kolm ja Tartumaal kaks haiglaapteeki, ülejäänud maakondades oli üks haiglaapteek. Vaid Valgamaal ja Võrumaal ei ole ühtegi haiglaapteeki.

Kuni aastani 2013 veterinaarapteekide arv pidevalt vähenes, seejärel on veterinaarapteekide arv ja asukoht püsinud stabiilsena ning Eestis tegutseb neli veterinaarapteeki: Tallinnas, Tartus, Põlvamaal ja Saaremaal.

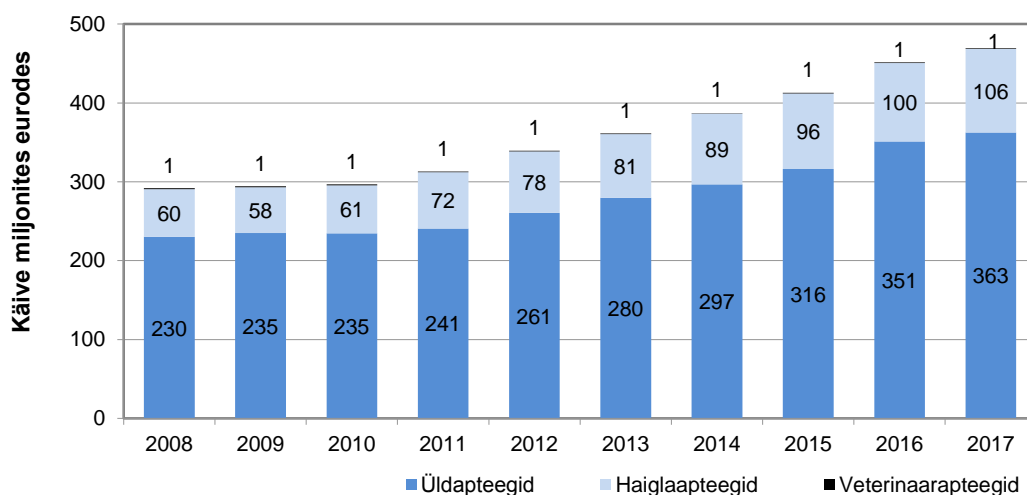
Apteekide käive

Apteegistatistika põhineb apteekide kvartaalselt esitatavatel aruannetel. Alates 2015. aastast on andmed esitatud põhi- ja haruapteekide kohta eraldi. Haruapteek võib asuda põhiapteegist erinevas maakonnas või linnas, seetõttu on nii põhiapteeke kui haruapteeke vaadeldud iseseisva üksusena. Apteekide maakondlikus statistikas on arvestatud apteekide paiknemist 2017. aasta alguse seisuga. Seega nende apteekide andmed, mille asukoht liikus 2017. aasta haldusreformi tulemusena ühest maakonnast teise ja/või maalt linna, on maakondlikus statistikas kajastatud haldusreformi eelse maakondliku kuuluvusega.

Üldapteekide ja veterinaarapteekide andmed on esitatud koos käibemaksuga, haiglaapteekide puhul ei ole käibemaksu arvestatud.

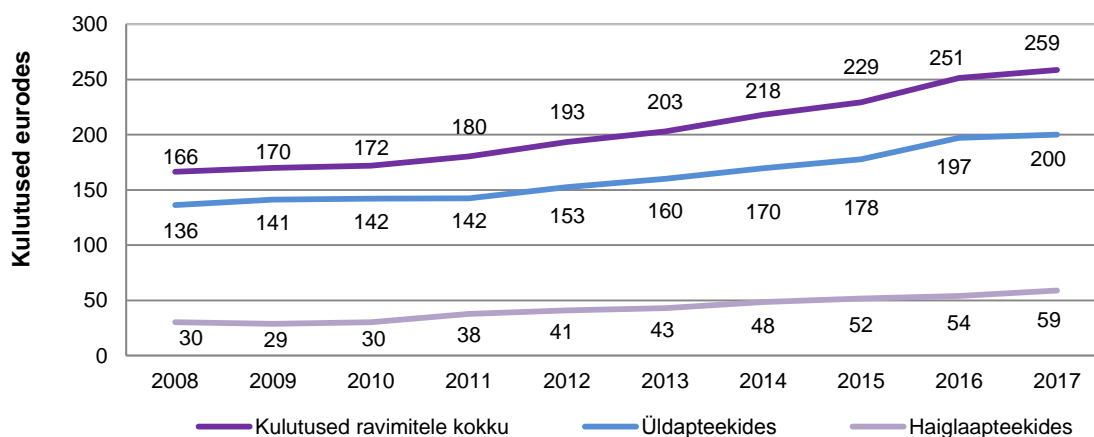
Kõigi aasta jooksul tegutsenud apteekide ja nende haruapteekide kogukäive 2017. aastal oli 469,3 miljonit eurot, millest üldapteekide käive moodustas 77% (362,6 miljonit eurot), haiglaapteekide käive 23% (105,9 miljonit eurot) ning veterinaarapteekide käive 0,2% (0,77 miljonit eurot). 2017. aastal oli ravimite osakaal kogukäibest nii üldapteekides kui ka haiglaapteekides 73%, veterinaarapteekides 47%.

Apteekide kogukäive aastatel 2008-2017

Ravimite käive üld- ja haiglaapteekides aastal 2017 oli kokku 340,4 miljonit eurot. Jagades saadud summa kõigi Eesti elanike vahel saame, et üldised kulutused ravimitele ühe elaniku kohta olid ligikaudu 259 eurot aastas.

Kulutused ravimitele ühe elaniku kohta aastas 2008-2017

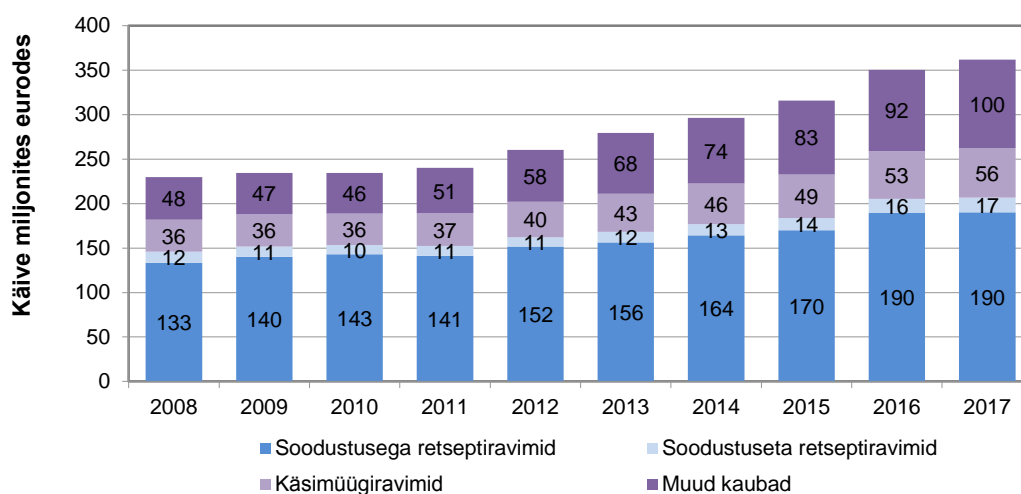

Üldapteegid

2017. aastal oli üldapteekide kogukäive 362,6 miljonit eurot, mis on võrreldes eelneva aastaga 3,3% suurem. Üldapteekide ravimite käive oli 263 miljonit eurot. Ravimite käive sisaldab käsimüügiravimite, retseptiravimite ja veterinaarravimite käivet. Retseptiravimite käibe võib omakorda jaotada soodustusega ja soodustuseeta retseptide alusel väljastatud ravimite käibeks. Ravimite käive suurenes võrreldes eelneva aastaga 1,4%, sealhulgas käsimüügiravimite 4,4%, soodustuseeta retseptiravimite käive 6,0% ning soodustusega retseptiravimite käive jäi samale tasemele, kui aastal 2016. Kõige enam väljastatakse üldapteekidest ravimeid soodustusega retseptide alusel, mille käive 2017. aastal oli 190 miljonit eurot, moodustades retseptiravimite käibest 92%.

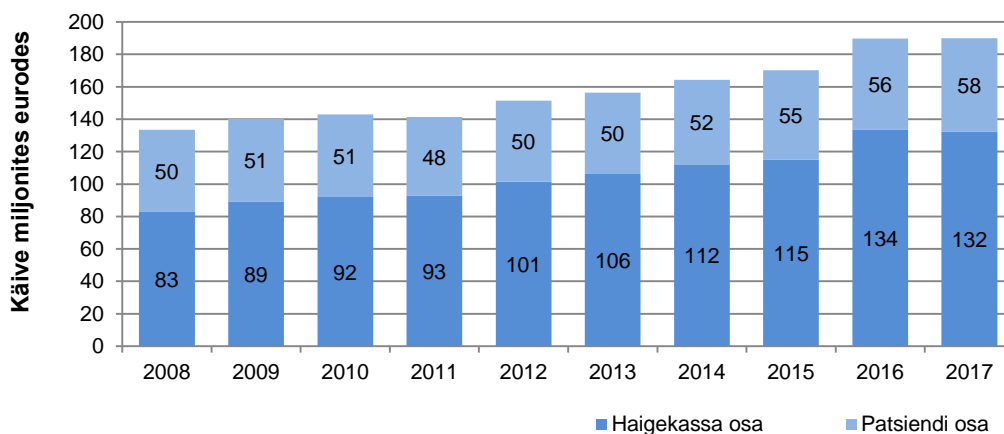
Veterinaarravimite käive on üldapteekides suhteliselt tagasihoidlik, jäädes 2017. aastal 0,78 miljoni euro juurde. EL retseptide alusel väljastati 2017. aastal ravimeid 173 tuhande euro väärtuses. Muude kaupade käive suurenes võrreldes eelneva aastaga 8,8%.

Üldapteekide kogukäive aastatel 2008-2017

Soodustusega retseptiravimite maksumusest tasus patsient 2017. aastal keskmiselt 30% ja Eesti Haigekassa 70%. Viimase kümne aasta jooksul on patsiendi osalus mõnevõrra vähenenud ja haigekassa osalus suurenenud. Soodusretsepti keskmist maksumust mõjutab nii väljastatud soodusravimite kogus, hind kui ka konkreetse soodusravimi valik, st kas kasutatakse sama toimeainega kallimaid või odavamaid ravimipreparaate. 2017. aastal oli soodusretsepti keskmine maksumus 22,4 eurot.

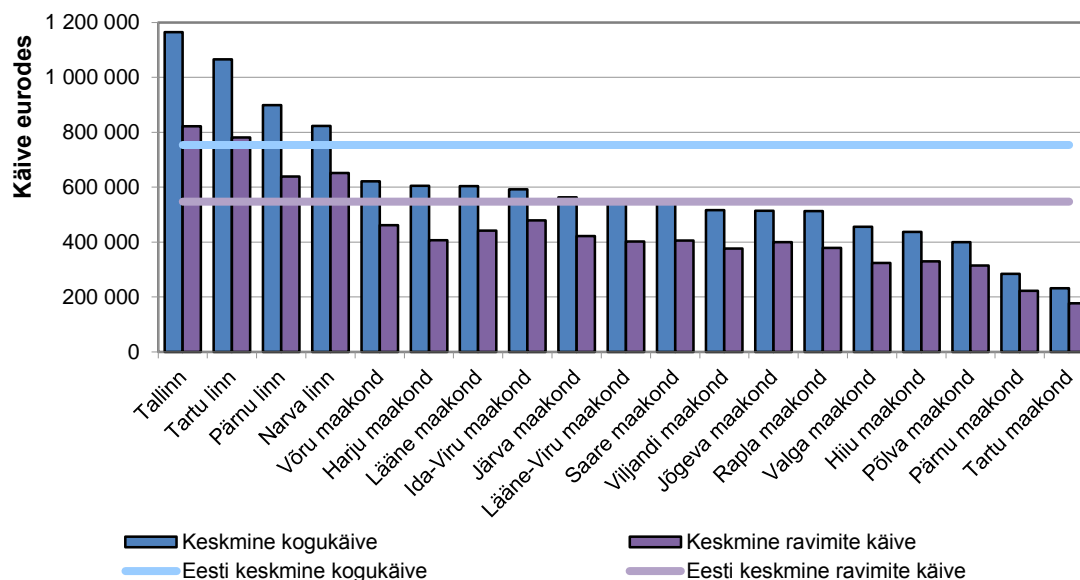
Soodustusega retseptiravimite käive üldapteekides 2008-2017

Kõikide terve aasta tegutsenud üldapteekide aasta keskmine kogukäive oli 0,75 miljonit eurot ja aasta keskmine ravimite käive 0,55 miljonit eurot. Kui vaadata üldapteekide käivet eraldi suuremate linnade ja maakondade lõikes, on näha, et aasta keskmine käive on tugevasti mõjutatud Eesti suurimate linnade – Tallinna, Tartu, Pärnu ja Narva – apteekide käibest.

Üldapteekide aasta keskmine käive suuremate linnade ja maakondade lõikes, 2017

Peaaegu kolmveerand kõikidest põhiapteekidest ja nende haruapteekidest asusid 2017. aastal linnades. Enam kui veerand üldapteekidest asus Tallinnas.

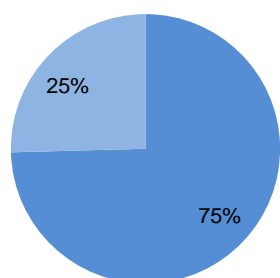
Üldapteekide jaotus suuremates linnades ja maakondades 01.01.2018

Linn/ Maakond	Põhi- apteek	Põhapteek linnas	Põhiapteek maal	Haru- apteek	Haruapteek linnas	Haruapteek maal
Harjumaa	24	13	11	26	7	19
Tallinn	112	112		18	18	
Hiiumaa	3	2	1	2		2
Ida-Virumaa	19	18	1	13	13	
Narva	8	8		9	9	
Jõgevamaa	11	8	3	2	1	1
Järvamaa	11	8	3	2		2
Läänemaa	5	4	1	4	1	3
Lääne-Virumaa	21	16	5	7	3	4
Põlvamaa	6	5	1	7	3	4
Pärnu	16	16		4	4	
Pärnumaa	10	2	8	8	1	7
Raplamaa	8	2	6	5	2	3
Saaremaa	11	8	3	4	3	1
Tartu	31	31		13	13	
Tartumaa	13	4	9	14	1	13
Valgamaa	10	8	2	4	2	2
Viljandimaa	13	13		8	2	6
Võrumaa	11	7	4	2	1	1
Kokku	343	285	58	152	84	68
KÕIK KOKKU				495		

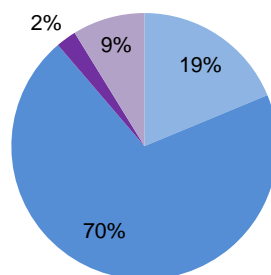
Kuna peaaegu kolmveerand üldapteekidest asub linnades, siis on ka linnaapteekide ravimite käive, nii käsimüügi- kui retseptiravimite osas, tunduvalt suurem kui maa-apteekides. 2017. aastal moodustas 89% üldapteekide ravimite käibest linnaapteekide ravimite käive, vaid 11% ravimitest müüdi maa-apteekides.

Maa- ja linnaapteegid aastal 2017

- Üldapteekide arv linnas
- Üldapteekide arv maal

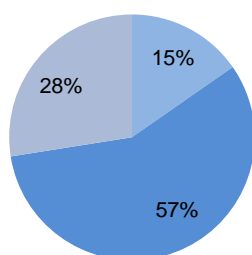
Ravimite käive maa- ja linnaapteekides aastal 2017

- Käsimüügiravimite käive linnas
- Retseptiravimite käive linnas
- Käsimüügiravimite käive maal
- Retseptiravimite käive maal

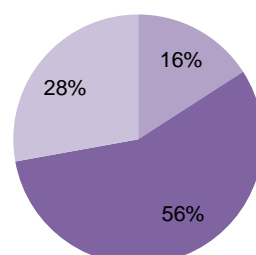
Samas on käibe jaotus maa- ja linnaapteekides suhteliselt sarnane. Suurema osa käibest moodustab retseptiravimite käive, linnaapteekides 57% ja maa-apteekides 56% kogukäibest. Käsimüügiravimid moodustavad üldapteegi käibest vastavalt 15% ja 16%. Muude kaupade osa oli 2017. aastal nii maa- kui linnaapteekides sama suur, 28%.

Üldapteekide käibe jaotus linnaapteekides

- Käsimüügiravimite käive linnas
- Retseptiravimite käive linnas
- Muude kaupade käive linnas

Üldapteekide käibe jaotus maa-apteekides

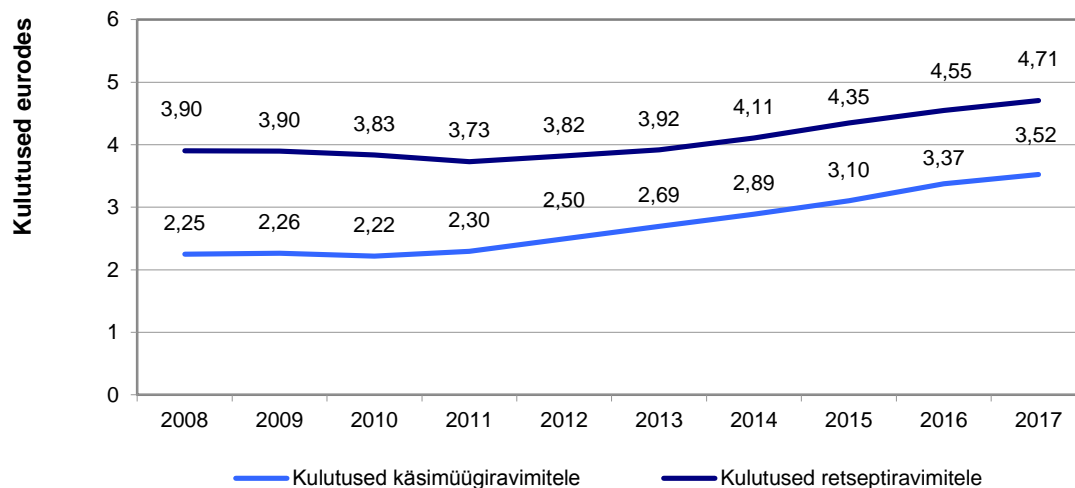

- Käsimüügiravimite käive maal
- Retseptiravimite käive maal
- Muude kaupade käive maal

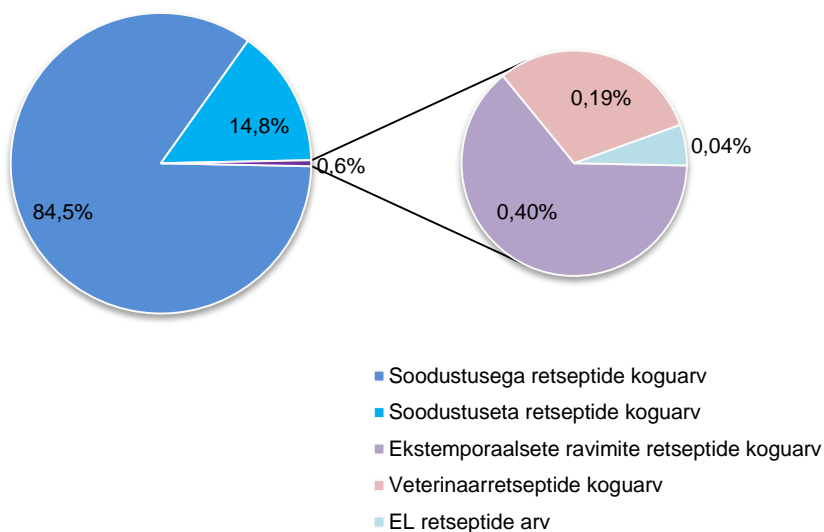
Igakused otsesed kulutused ravimitele ühe elaniku kohta on viimastel aastatel pidevalt kasvanud. Eesti elanik ise kulutas 2017. aastal ravimitele ühes kuus keskmiselt 8,2 eurot, aastas ligi 99 eurot. Võrreldes 2016. aastaga suurenesid kulutused käsimüügiravimitele 4,5% ja retseptiravimitele 3,5%.

Kulutused ravimitele ühes kuus ühe elaniku kohta aastatel 2008-2017

2017. aastal käideldi üldapteekides veidi üle 10 miljoni retsepti. Kõige enam väljastati üldapteekidest ravimeid soodustusega retseptide alusel, 8,5 miljonit retsepti. Soodustuseta retsepte oli veidi alla 1,5 miljoni, EL retsepte veidi üle kolme tuhande seitsmesaja ning ekstemporaalseid retsepte ligikaudu nelikümmend üks tuhat. Veterinaarseks otstarbeks väljastati ravimeid ligi üheksateistkümne tuhande retsepti alusel.

Üldapteekides käideldud retseptid 2017

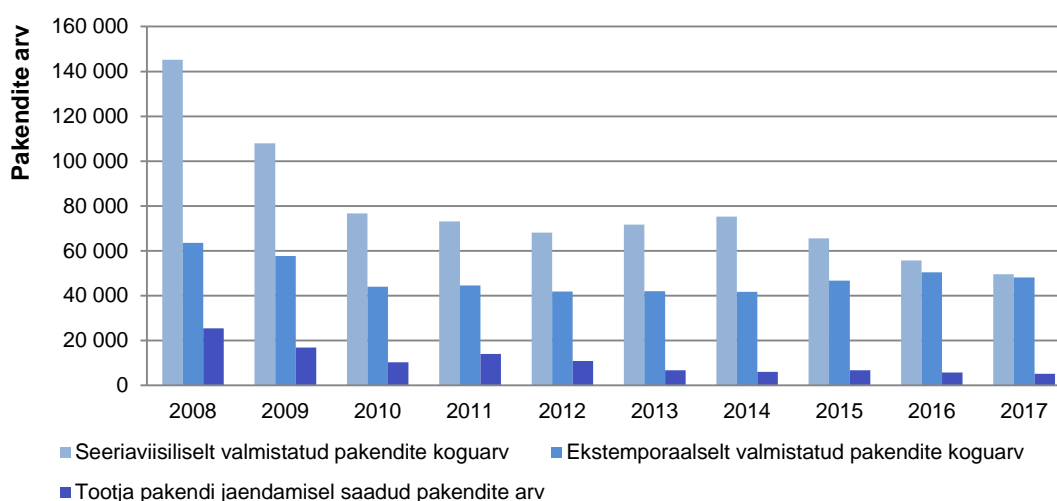

2017. aastal valmistas 4% põhiapteekidest (13 apteeki) nii ektemporaalseid, seeriaviisilisi kui ka jaendatud ravimeid. 12% põhiapteekidest valmistas seeriaviisilisi ravimeid, 34% valmistas ektemporaalseid ravimeid ja 10% põhiapteekidest jaendas ravimpakendeid. 64% põhiapteekidest ei valmistanud ega jaendanud ühtki ravimpakendit.

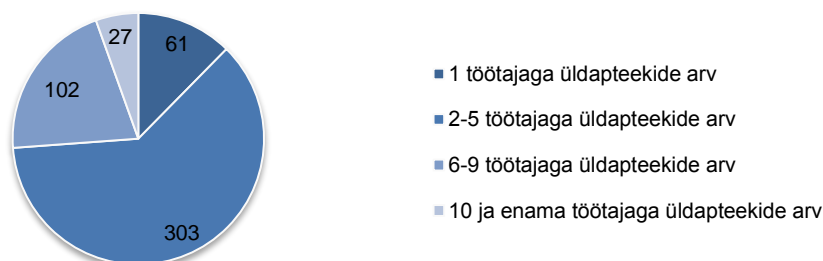
Kokku valmistati 2017. aasta jooksul üldapteekides veidi alla 103 tuhande ravimipakendi, neist ektemporaalseid ravimeid üle 48 tuhande pakendi. Ektemporaalseid ravimeid valmistati kõigis maakondades ja suuremates linnades. Kõige enam Tallinna ja Tartu apteekides, moodustades 67% kõigist 2017. aastal üldapteekides valmistatud ektemporaalsetest ravimitest. Seeriaviisilisi ravimeid valmistati kõige enam Tartus, moodustades 42% kõigist 2017. aastal üldapteekides valmistatud seeriaviisilistest ravimitest. Seeriaviisilisi ravimeid ei valmistatud üldse kolmes maakonnas: Raplamaal, Tartumaal ja Viljandimaal. Tootja pakendeid jaendati kõige enam Tallinnas, üldse ei jaendatud Harjumaal, Hiiumaal, Narvas ja Tartumaal.

Ravimite valmistamine üldapteekides aastatel 2008-2017

2017. aasta lõpul töötas ühes üldapteegis, st põhiapteegis või haruapteegis, enamasti 2–5 inimest. Arvuliselt on kõige rohkem enam kui 10 töötajaga üldapteek Tallinnas ja 1 töötajaga üldapteek Tartumaal. 39% kõikidest üldapteekide töötajatest töötab osalise tööajaga, sealhulgas 33% proviisoritest, 29% farmatseutidest ja 60% muudest töötajatest. Ligikaudu 29% kõigist üldapteekides töötavatest proviisoritest ja 42% farmatseutidest töötab Tallinna üldapteekides. Kõige suurem proviisorite osakaal on Tartu üldapteekides, moodustades kõigist Tartu linna üldapteekide töötajatest 67%. Kogu Eesti võrdluses moodustavad proviisorid 41%, farmatseudid 33% ja muud töötajad 26% kõigist üldapteekide töötajatest.

Üldapteekide jaotus töötajate arvu alusel 2017

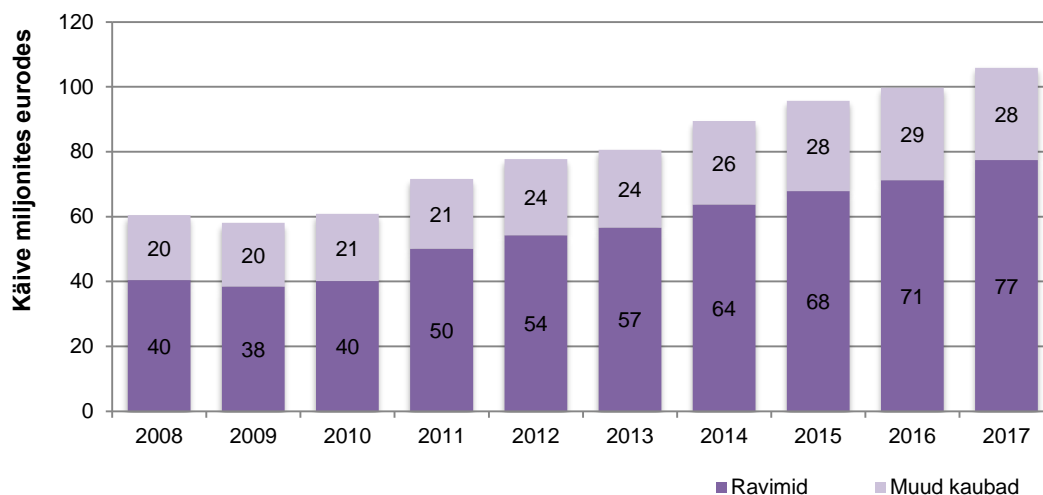

Haiglaapteegid

Viimase kümne aastaga on haiglaapteekide kogukäive pidevalt suurenenud nii ravimite kui muude kaupade käibe osas. Haiglaapteekide kogukäive 2017. aastal oli 105,9 miljonit eurot, millest ravimite käive moodustas 73% (77,4 miljonit eurot). Haiglaapteekide käive on arvestatud ilma käibemaksuta.

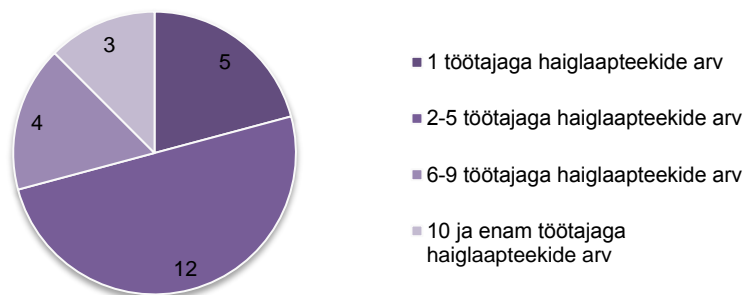
Haiglaapteekide kogukäive aastatel 2008-2017

Haiglaapteekide aastakäibed on väga erinevad. Neljateistkümne haiglaapteegi aastakäive oli väiksem kui üks miljon eurot. Keskmise suurusega haiglaapteeki, mille aastakäive jäi ühe ja viie miljoni euro vahele, on kuus ning lisaks neile on Eestis veel neli suurt haiglaapteeki, mille aastakäive oli 2017. aastal suurem kui viis miljonit eurot. Kokku moodustasid neli suurimat apteeki 76% haiglaapteekide kogukäibest. Seega mõjutavad neli suurimat haiglaapteeki väga tugevalt ka haiglaapteekide keskmist aastakäivet, mis 2017. aastal oli 4,4 miljonit eurot. Kui vaadelda kõiki ülejäänud haiglaapteeki neljast suurimast eraldi, on keskmine aastakäive tunduvalt väiksem, 1,2 miljonit eurot.

Haiglaapteekides töötavad enamasti proviisorid. 2017. aasta lõpus töötas haiglaapteekides 73 proviisorit, 38 farmatseuti ning 35 muud töötajat. Enamasti töötab haiglaapteegis kuni viis inimest, vaid suurimates haiglaapteekides on töötajaid rohkem kui viis.

Haiglaapteekide jaotus töötajate arvu alusel 2017

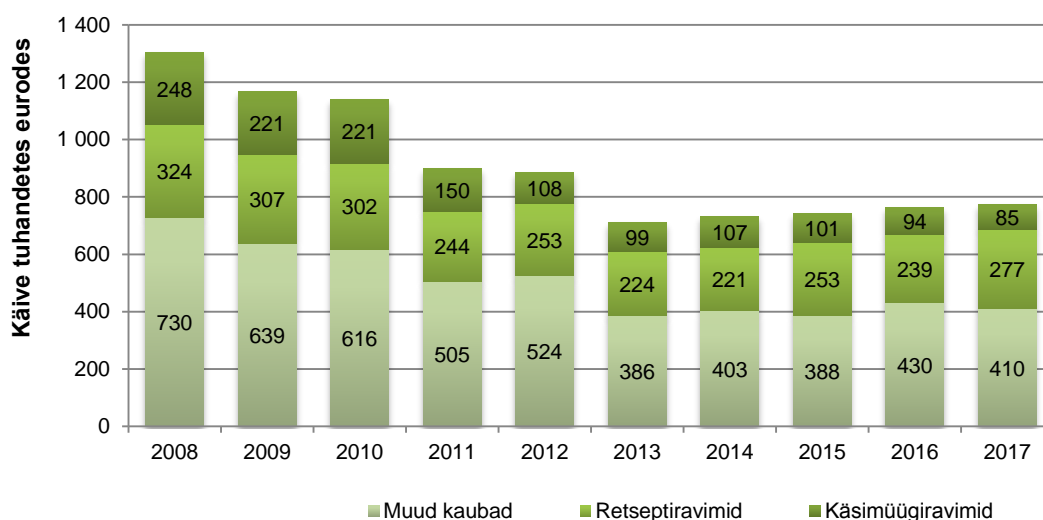

Veterinaarapteegid

Kuna veterinaarapteekide arv vähenes kuni 2013. aastani, vähenes ka veterinaarapteekide kogukäive. Viimase viie aasta jooksul on veterinaarapteekide arv püsinud stabiilsena ja kogukäive on hakanud veidi tõusma. Eestis tegutses 2017. aastal neli veterinaarapteeki ja nende kogukäive oli 0,77 miljonit eurot, millest ravimite käive moodustas 47% ja muude kaupade käive 53%.

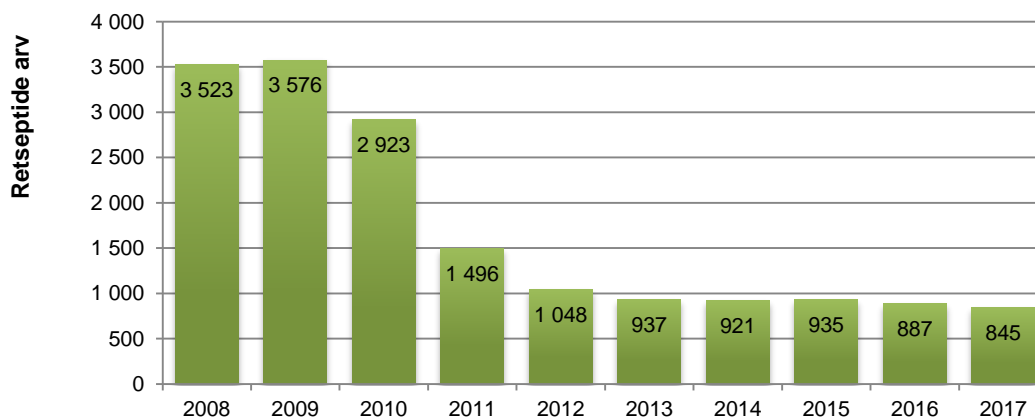
Veterinaararstid saavad ravimeid osta otse hulgimüüjatelt. 2017. aastal väljastasid hulgimüüjad ligikaudu 87% veterinaarravimitest otse tegutsevale veterinaararstile või põllumajandusettevõtet esindavale veterinaararstile, 6% veterinaarapteekidele, 5% üldapteekidele ja veidi üle 2% teistele asutustele.

Veterinaarapteekide kogukäive aastatel 2008-2017

Veterinaarapteekidest väljastatakse retseptiravimeid nii tellimislehtede kui retseptide alusel. Veterinaarapteekides käideldud retseptide arv on kümne aastaga vähenenud 76%.

Käideldud retseptide arv veterinaarapteekides aastatel 2008-2017

2017. aasta lõpus töötas neljas veterinaarapteegis kokku 7 veterinaararsti.